

Noc Jákobova 2 - Peniel

Nečekané přepadení

Text: Žalm 115,12-13 | Mt 15,22-28 | 2K 12,7-9 | Genesis 32

Introitus

Žalmy 115,12-13 Hospodin na nás pamatuje, on nám žehná: žehná domu Izraele, žehná domu Áronovu, žehná těm, kteří se bojí Hospodina, jak malým, tak velkým.

První čtení – Matouš 15,22-28

22 A hle, jedna kananejská žena z těch končin vyšla a volala:

"Smiluj se nade mnou, Synu Davidův! Má dcera je zle posedlá."

23 Ale on jí neodpověděl ani slovo. Jeho učedníci přistoupili a žádali ho: "Zbav se jí, vždyť za námi křičí!" 24 On odpověděl:

"Jsem poslán ke ztraceným ovcím z lidu izraelského."

25 Ale ona přistoupila, klaněla se mu a řekla: "Pane, pomoz mi!"

26 On jí odpověděl: "Nesluší se vzít chleba dětem a hodit jej psům."

27 Ona řekla:

"Ovšem, Pane, jenže i psi se živí z drobtů, které spadnou ze stolu jejich pánů."

28 Tu jí Ježíš řekl:

"Ženo, tvá víra je veliká; staň se ti tak, jak chceš."

A od té hodiny byla její dcera zdráva.

Druhé čtení – 2K 12,7-9

A abych se nepovyšoval pro výjimečnost zjevení, jichž se mi dostalo, byl mi dán do těla osten, posel satanův, který mne sráží, abych se nepovyšoval. 8 Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, 9 ale on mi řekl: "Stačí, když máš mou

milost; vždyť v slabosti se projeví má síla." A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova.

Text kázání – Genesis 32

1 Za časného jitra políbil Lában své vnuky a dcery, požehnal jim a vracel se opět ke svému domovu.

2 Jákob šel svou cestou. Tu se s ním srazili Boží poslové. 3 Jakmile je Jákob spatřil, zvolal: "To je tábor Boží", a to místo pojmenoval Machanajim (to je Tábořiště).

4 Pak Jákob vyslal napřed posly ke svému bratru Ezauovi do země Seíru, na pole Edómské, 5 a přikázal jim: "Vyříd'te mému pánu Ezauovi toto: Tvůj otrok Jákob vzkazuje: Až dosud jsem prodléval jako host u Lábana. 6 Mám voly a osly, ovce, služebníky a služky. Posílám o tom zprávu tobě, svému pánu, abych získal tvoji přízeň." 7 Poslové se vrátili k Jákobovi a řekli: "Přišli jsme k tvému bratru Ezauovi, ale on ti už jde vstříc a je s ním čtyři sta mužů." 8 Tu padla na Jákoba velká bázeň a tíseň. Rozděлил proto lid, který byl s ním, i brav a skot a velbloudy do dvou táborů, 9 neboť si řekl: "Přijde-li Ezau k prvnímu táboru a pobije jej, může ještě zbylý tábor vyváznout."

10 Dále Jákob řekl: "Bože mého otce Abrahama a Bože mého otce Izáka, Hospodine, tys mi pravil: »Navrať se do své země a do svého rodiště a já se postarám, aby se ti dobře vedlo.« 11 Nejsem hoden veškerého tvého milosrdenství a vši tvé věrnosti, které jsi svému služebníku prokázal. Tento Jordán jsem překročil s holí, a teď mám dva tábory. 12 Vytrhni mě prosím z ruky mého bratra, z ruky Ezauovy, neboť se ho bojím, aby nepřišel a nezabil mě, matku nad dětmi. 13 Ty jsi přece řekl: »Určitě se postarám o tvé dobro a tvé potomstvo rozmnožím jako mořský písek, jež nelze pro množství sečíst.«"

14 A přenocoval tam té noci. Pak vzal z toho, co vyzískal, dar na usmířenou pro svého bratra Ezaua: 15 dvě stě koz a dvacet kozlů, dvě stě bahnic a dvacet beranů, 16 třicet velbloudic se sajícími mlád'aty, čtyřicet krav a deset býků, dvacet oslic a deset oslů. 17 To vše předal svým služebníkům, každé stádečko zvlášť, a řekl jim: "Jděte napřed a ponechte mezi jednotlivými stádečky odstup." 18 A prvnímu přikázal: "Až se s tebou setká můj bratr Ezau a zeptá se tě či jsi a kam jdeš a či je to,

co ženeš před sebou, 19 odvětiš: »Je to dar od tvého otroka Jáкова, poslaný jeho pánu Ezauovi; on sám je za námi.«" 20 Tak přikázal i druhému a třetímu a všem, kteří šli za stádečky. Řekl: "V tomto smyslu mluve s Ezauem, až na něj narazíte. 21 A dodejte: »Také tvůj otrok Jákob je za námi, neboť řekl: Darem, který jde přede mnou, chci ho usmířit a teprve potom spatřit jeho tvář. Snad mě přijme milostivě.«" 22 Šli tedy napřed s darem, zatímco on přenocoval oné noci v táboře.

23 A té noci vstal, vzal obě své ženy i obě své služky a jedenáct svých synů a přebrodil se přes Jabok. 24 Vzala je a převedl je přes potok se vším, co měl.

25 Pak zůstal Jákob sám a tu s ním kdosi zápolil, dokud nevzešla jitřenka. 26 Když viděl, že Jáкова nepřemůže, poranil mu při zápolení kyčelní kloub, takže se mu vykloubil. 27 Neznámý řekl: "Pust' mě, vzešla jitřenka." Jákob však odvětil: "Nepustím tě, dokud mi nepožehnáš." 28 Otázal se: "Jak se jmenuješ?" Odpověděl: "Jákob." 29 Tu řekl: "Nebudou tě už jmenovat Jákob (to je Úskočný), nýbrž Izrael (to je Zápasí Bůh), neboť jsi jako kníže zápasil s Bohem i s lidmi a obstáls." 30 A Jákob ho žádal: "Pověz mi přece své jméno!" Ale on odvětil: "Proč se ptáš na mé jméno?" A požehnal mu tam.

31 I pojmenoval Jákob to místo Peniél (to je Tvář Boží), neboť řekl: "Viděl jsem Boha tváří v tvář a byl mi zachován život." 32 Slunce mu vzešlo, když minul Peniél, ale v kyčli byl chromý. 33 Synové Izraelovi nejedí až podnes šlachy při kyčelním kloubu, protože Bůh poranil Jákobovi šlachy kyčelního kloubu.

Kázání

1. Úvodní otázky

Může Bůh překvapivě a nečekaně přepadnout ne bezbožníka, ale svého vyvoleného, kterému slíbil a prokazoval svou ochranu a přízeň, a bojovat s ním jako nepřítel? Může se mu postavit do cesty, když jde tam, kam ho poslal? Může s ním jako nepřítel bojovat, když se upřímně modlí a prosí o vysvobození ve chvíli, kdy čelí jinému velkému nebezpečí? Může ho poranit a oslabit? Je to fér?

2. Může se Bůh postavit svým věrným do cesty jako nepřítel?

Vypadá to tak - alespoň podle našeho lidského vnímání - že to fér není. A ano, Bůh se může na cestě víry postavit člověku do cesty jako nepřítel.

Mnozí bibličtí svědkové by potvrdili, že se v jejich životě objevila chvíle nečekaného a do značné míry tajemného Božího útoku. Jistě by to potvrdil *Mojžíš*, který neobřezal svého syna a Hospodin jej napadl. Také by to potvrdil *Job*, na něhož dopadaly těžké rány, a on musel zápasit dlouho s Bohem. Z Nového zákona jsme slyšeli v úvodu *příběh kananejské ženy*, která zápasila o život své dcery - Pán Ježíš se zdál být jejím nepřítelem. A přece to nevzdala a z pokorného zápasu vyšla s požehnáním. Svě by nám mohl vyprávět *apoštol Pavel*, který žil s ostnem v těle. Nesmířil se s ním a bojoval s Pánem Ježíšem. Kolik by toho mohl zvládnout, kdyby mu byl osten odňat. Zůstal mu - podobně jako Jákobovi, a přece přinesl požehnání.

A po pravdě řečeno, když se ohlédneme za svým životem, nenajde se i v našem životě, kdy žijeme s Pánem Bohem, zkušenost, kdy se nám zdá, že *nám On sám vykloubil život*? Chystali jsme se a těšili jsme se na dobré věci, ale *naše plány se nějak vykloubily*. Z ničeho nic zasáhla *nemoc, ztráta zaměstnání, zklamání*. Anebo jsme se chystali na nějaký závažný životní krok, když do života vstoupilo cosi nečekaného. A začal zápas s „neznámým“, v němž jsme dost možná jako Jákob časem rozpoznali samotného anděla Božího (viz komentář Oz 12,4). Z takových zápasů jsme pak vyšli třeba i všelijak oslabení, a přece silnější ve víře.

Vraťme se však ještě na chvíli k praotci Jákobovi a noci jeho tajemného zápasu.

3. Na cestě k setkání s bratrem Ezauem

Mezi lstivým Lábanem a mstivým Ezauem

Praotec Jákob se nacházel v situaci, kdy se rozešel se lstivým strýcem Lábanem (na Boží pokyn, aby se vrátil do svého domova). Jákob poznal, co to znamená být podveden. Rozchod se strýcem nebyl jednoduchý. Dá se povědět, že jeho strýc mu byl vlastně nepřitelem.

Jestli měl za sebou Jákob jednoho nepřitele, před sebou měl dalšího - svého bratra Ezaua. Po lstivé krádeži požehnání Ezau slíbil, že svého bratra zabije (proto vlastně Jákob utekl k Lábanovi). Teď, když se Jákob vracel domů, se měl setkat se svým mstivým bratrem. Praotec se nacházel *mezi lstivým Lábanem a mstivým Ezauem*.

Jákob čelí nebezpečí

Bojí se, ale neztrácí hlavu. Posílá poselstvo s informací o tom, že se vrací. Pokorně se nazývá „otrokem“ a připojuje prosbu: rád by získal jeho přízeň.

Poselstvo se vrací s nejasnou zprávou: Ezau už ti jde vstříc s družinou 400 bojeschopných mužů. Jákob očekával to nejhorší. Vyděsil se ještě víc. Rozhodl se učinit dvě věci:

- (1) **Posílá v rozestupech posly** s dary a pokornou zprávou. Dobytkem si chce usmířit bratra. Zvířata - dar - má otevřít Ezauův sluch k prosbě o smír. Šlo o nemalý dar, i když nešlo o vrácení prvorozenství.
- (2) **Modlí se: Pokorně** (nejsem hoden tvého milosrdenství a věrnosti v domě Lábanově), **vděčně** (vrací se zbohacen) a **prosebně** (vytrhni mě z ruky bratra). Při všem přitom připomíná noční Boží sliby z Bét-el.

Stěží si umíme představit, co měl Jákob vykonat jinak.

4. Noční tajemný zápas

Pak překračuje potok Jabok a zůstává sám. Nevíme, proč. A tehdy se začíná odehrávat - také nevíme proč - do značné míry *tajemná a do podrobností nepopsaná událost* zápasu s Bohem (*nevíme, jestli reagoval Hospodin na nějaký hřích, anebo prostě chtěl Jákoba vybavit na další cestu zkušeností, kterou bude potřebovat*). *Ostatně takové asi zápasy s Pánem Bohem jsou, těžko se popisují*. Jsou osobní.

Do noční samoty praotce Jákoba vpadl muž, který jej napadl. Boj nebyl krátký - trval celou noc (slovní hříčka: Jákob - Jabok - wajjábék: zápasil). S postupem času Jákob začíná tušit, že se nevede boj jen tak s někým, ale s Bohem (anebo jeho andělem, jak situaci vysvětluje Ozeáš 12,4).

K našemu překvapení *anděl/Bůh nemá jasnou převahu*. Jákob se drží a vypadá to na remízu. Tajemný bezejmenný muž se nemůže vyvléct ze sevření Jákoba jinak, než že ho udeří do nohy a vykloubí mu kyčel. Ano, to nakonec nepomáhá, ale Jákob jej pořád drží. Proto žádá, aby ho pustil. Nechce být poznán v denním světle.

Jákob stále drží a žádá požehnání. Dostává se mu dvojího:

- (1) **Změna jména:** Jákob (dosl. „za patu držící“ - viz příběh narození) - ten, který se snažil „*doběhnout*“ nejen svého bratra, má být tím, kdo spoléhá na to, že zápasí Hospodin. On nepotřebuje „*držet druhé za patu*“, aby je doběhl, předběhl a dostal se na jejich místo (úskočně). *Jeho velikost a další zdar - budoucnost - je v Božích rukou!*

(Poraněná noha mu to bude napořád připomínat - jeho přirozená lstivá síla je umenšena).

(2) *Přijal požehnání* - Boží požehnání. Bez nějakého úskoku jako dar Boží milosti.

Než mělo dojít k setkání Jáкова s (bratrem-nepřítelem) Ezau - setkání, kterého se Jákob nesmírně bál (bál se o život) - *muselo dojít k setkání s Hospodinem*, aby byl zjevné, koho je potřeba se skutečně bát.

5. Více než proměna jména

Praktickým důsledkem nočního zápasu Jáкова byla *změna jména* a *poranění*, s nímž musel dál žít. Takto - s novým jménem a zraněním, tedy lidsky slabší, ale zároveň duchovně silnější - se praotec Jákob se staví do čela zástupu, aby se setkal s bratrem, kterého kdysi připravil o jeho dědičné právo.

Setkání bratrů proběhlo nečekaně nadmíru srdečně. Nejhorší Jákobovy obavy se nepotvrdily, zatímco Boží ochrana ano.

6. Závěr

Takto tedy proběhl tajemný a nám do detailů neodkrytý příběh boje Jáкова s Hospodinem, který se s ním střetnul. A co naše zápasy? Jak probíhají? Bible nám nabízí další životní příběhy, které mohou odrážet ty naše.

Snad zápasíme s Pánem Bohem *jako Job*, který čelil nepochopitelným životním ztrátám a bojoval s Hospodinem o to, jaký to má smysl.

Anebo může náš zápas být jako *zápas oné kananejské ženy*, která prosí o smilování, které je jí odmítáno! A přece se pokořuje a bojuje.

Anebo můžeme prožívat zápas ne nepodobný *apoštolu Pavlovi*, který zápasil o to, aby mu byl odňat osten, který mu

nedovoloval takový rozlet ve službě - dokonce ho omezoval ve službě. Výsledek tohoto zápasu byl zjevný: Pánu Bohu záleželo nejenom na Pavlově službě, ale především na něm samotném - aby se nepovyšoval, byl mu dán osten. Raději méně služby a v pokoře, než mnoho služby, která dovede k pýše.

Ano, Pán Bůh se nám sám na naší cestě životem s vírou může postavit do cesty a my s ním bojujeme. Nerozumíme mu. Každý temný boj našeho života však má svou jitřenku - své svítání. Jako v případě Jáкова s jitřenkou přichází požehnání a nové jméno, opětovný objev toho, že Bůh zápasí, ne my. I v temnotách můžeme vyhlížet Boží požehnání - držet se ho, žádat ho. S ním jsme pak schopni čelit lecjakým životním výzvám - životním nepřátelům. A třeba se stane i to, co v případě Jáкова: z nepřátel se stanou přátelé, s nimiž nebude třeba bojovat.

Tak to společně budeme prožívat i *my u stolu Páně*: S naším největším nepřítelem - hříchem a smrtí - bojoval Pán Ježíš Kristus. Jemu Pánu Ježíši) se postavil jako nepřítel - a zároveň milující Otec - svatý Bůh na kříži. Pán Ježíš zápas za nás vybojoval.

Jan Asszonyi, Brno 1. 7. 2018